

ביצה כח: (משנה) עד כט: (סוף הפרק)

ביאורים

הפרשת חלה - מהתורה הפרשת חלה (כמו תרומה) הינה בכל שהוא אבל קבעו חכמים שעיסה ביתית תפריש חלה בשיעור של 1/24 ועיסה מסחרית תפריש שיעור של 1/48. כיום שאנו שורפים את החלה ולא נותנים אותה לכהן חזר הדין להיות כדין תורה וחלה מופרשת בכל שהוא (אפילו עיסה מרובה) לכן ההיתר שהופיע בסוגייתנו למדוד עיסה ב"ט כדי להפריש חלה כראוי - תקף רק בזמנם, כיום שמפרישים כל שהוא לא ניתן למדוד את העיסה.

משנה

אופן קניית בשר ב"ט:

אין לנקוב בסכום כספי - הטבח יחלק ללא קביעת המחיר.

אם מעוניין בחלק קטן בשווי דינר או שנים - ישתמש בשם שבו מכנים חלק בשר קטן ולא במחיר של חלק זה.

משנה

אופן קניית שמן/יין מחנווני ב"ט:

ת"ק: מותר לומר 'מלא לי כלי זה', אבל לא במדה.
ר' יהודה: אם היה כלי של מדה לא ימלאנו.

נוהגו של אבא שאול בן בטנית:

ת"ק: היה מילא כלים בערב **י"ט**, (כדי להימנע ממילוי ב"ט).
אבא שאול:

אף בחוה"מ - מילא את הכלים בלילה הקודם. [כדי למנוע ביטול תורה ביום - גמ']

חכמים: **אף ביום חול** מילא את הכלים בלילה הקודם (כדי לא לגזול את הקונה)

ואעפ"כ במשך הזמן נותר לו ולחבריו כמות גדולה של יין ושמן בדפנות כליהם ובעצת הגזברים תרמו זאת לצורכי הרבים.

במה נחלקו ר' יהודה וחכמים

שמואל

רבא:

ת"ק:

מותר - בכל כלי

אסור - להזכיר את שם המידה

ר' יהודה:

מותר - בכלי שימש בעתיד למידה.

אסור - בכלי שמשמש עכשיו למידה.

ת"ק:

מותר - בכלי שימש בעתיד למידה.

אסור - בכלי שמשמש עכשיו למידה.

ר' יהודה:

אסור - בכל כלי מידה

כאן (לגבי מדידה) - ר' יהודה החמיר וחכמים הקלו. **בדף הקודם** (לגבי משקל) - ר' יהודה הקל וחכמים החמירו

הטעם לכך

ר"י: החמיר בכלי מדידה (כאן) והקל בכלי שאינו למדידה, (בדף הקודם) **חכמים:** החמירו במעשה של חול (בדף הקודם) והקלו במעשה שאינו של חול (כאן)

מדידה ב"ט

- **מדידת שעורים לתת לפני בהמתו**, - אסורה נטילה באומד - מותרת. (ע"פ ר"ח)
- **מדידת תבלין שנותן לקדירתו** - מותרת (כדי שלא יתקלקל תבשילו)
- **מדידת קמח שנותנים לעיסה** - מותרת.

רב: ומורין כן (כדי שתפריש חלה מן העיסה)

שמואל: ואין מורין כן

ברייתא

קמח שנופה בערב י"ט

ת"ק: אסור לנפותו שנית ביר"ט
 ר' פפייס וריב"ב: מותר לנפותו שנית ביר"ט.

קמח שנופה ונפל לתוכו לכלוך בולט:
 כולם מודים: מותר לנפותו.

וכך פסק רבא בר רב הונא, וכך נהגו בכל נהרדעא.

אשתו של רב יוסף ניפתה בשינוי,
 אך רב יוסף אמר לה שאין צורך לשנות בניפוי שני.
 אשתו של רב אשי ניפתה בשינוי,
 ורב אשי אמר שזה בגלל אביה שהיה מדקדק במעשיו.

רבינא: ישנה דעה שאוסרת לנפות אלא יקח את הכלוך בידו.
 אולם לדעת רבינא דעה זו שגויה, כיוון שזו ממש ברירה!

משנה

מותר לקנות מחנוני ביר"ט כשאומר לו את
מנין הביצים וכדו' שמעוניין לקנות.

אופנים שבהם אסור לקנות:

ת"ק: אסור להזכיר את סכום המידה (המשקל).

רשב"א: אסור להזכיר את סכום המקח (הכסף).